

3. konferenca učiteljev naravoslovnih predmetov  
Povezujemo znanje za boljšo pismenost & Scientix



**Personalizacija vzgojno-izobraževalnega dela kot odgovor na izzive šolstva**

Dr. Fani Nolimal



# Vsebina predstavitve



- Na kratko o **izzivih** na področju pismenosti/šolstva
- Izsek in primerjava **primerov** diferenciranega pouka
- Opredelitev in primerjava učne diferenciacije, individualizacije in **personalizacije**
- Didaktično-metodične **usmeritve** za uresničevanje **personalizacije** VI dela



# Učna diferenciacija, individualizacija, **personalizacija** in **aktualni izzivi** na področju šolstva/**pismenosti**



## AKTUALNI IZZIVI šolstva

- [Mednarodna raven](#)
- Nacionalna
- Šolska raven

Čemu tako stanje? Česa se moramo zavedati ...

Dosežki nacionalnega preverjanja znanja

# Česa se moramo zavedati?

(Interno gradivo finskega Zavoda za šolstvo o prenovi šolstva na Finskem , 2015)



- Če želimo **državljan**e, ki bodo razvijali **družbo**, spodbujali **inkluzivnost** in **sodelovanje**,
  - jim dajmo priložnost spremembo narediti
  - in spodbudimo pozitivno (ne negativno) kritično mišljenje.
- Če želimo povečati **radovednost**,
  - dovolimo vprašanja.
- Če želimo povečati **razumevanje**,
  - kombinirajmo znanje in spretnosti različnih predmetov.



# Se nadaljuje ...



- Če želimo razviti **spretnosti reševanja problemov**,
  - povežimo šolsko znanje z resničnimi/avtentičnimi problemi in spodbudimo učence, da skupaj iščejo rešitve.
- Če želimo okrepiti **samozavest in učno motivacijo**,
  - podajmo konstruktivno in iskreno povratno informacijo;
  - nikoli ne ponižajmo učenca.
- Če se želimo učinkovito spopasti z izzivi šolstva/pismenosti,
  - zagotovimo varno in spodbudno učno okolje;
  - (dovolj) visoka pričakovanja;
  - ‚enake‘ izobraževalne možnosti;
  - učne izzive v zoni bližnjega razvoja (Vigotski, 1977) ...

## KAKO?

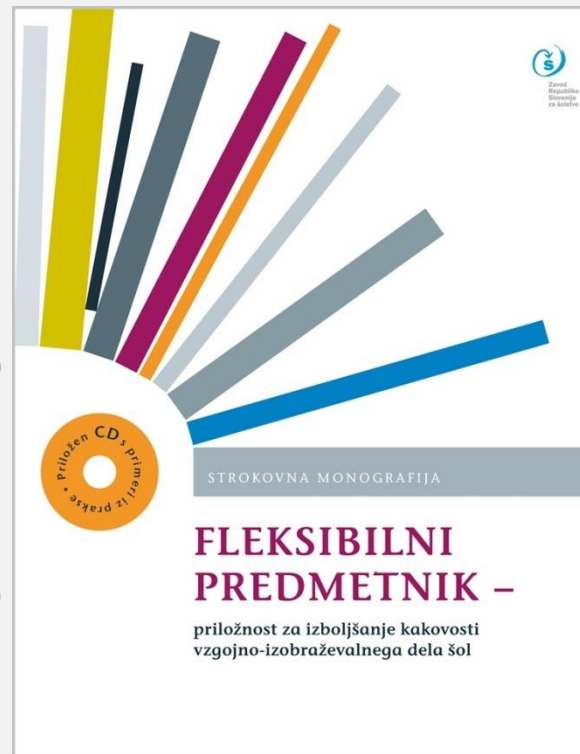
Z ustrezno učno diferenciacijo, individualizacijo in personalizacijo v vsakodnevni učni praksi

# Kakšna mora biti **učna praksa**, ki odraža ustrezno učno diferenciacijo, individualizacijo in **personalizacijo**?



## Poti/strategije k **personalizaciji** VI dela so različne

1. Primer nivojskega pouka
2. Primer pouka TIT  
(Pešakovič v: Nolimal idr. 2011)
3. Primer  
EKSPERIMENTALNIH vaj  
(Skvarč v: Nolimal idr. 2011)

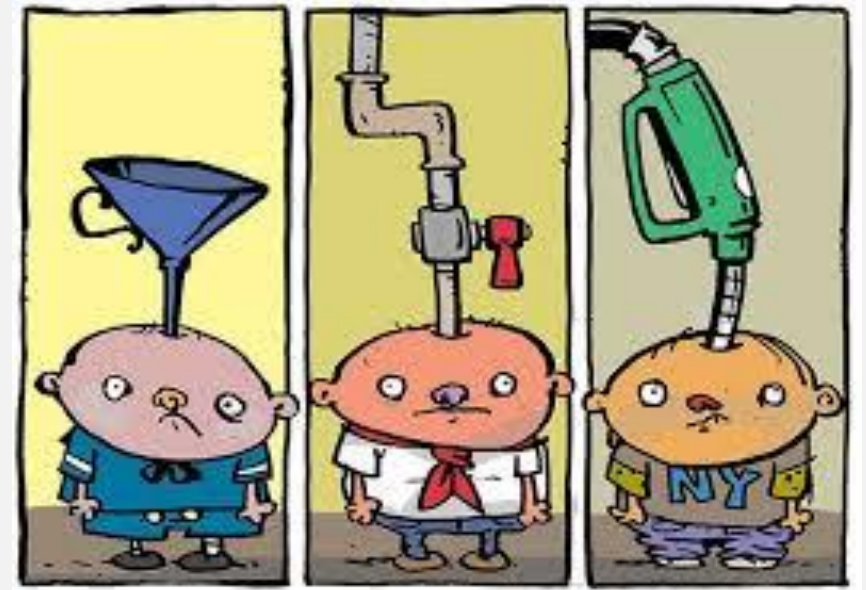


- Ali primer 1/2/3 (prva/druga različica) ... odraža:
  - DIFERENCIACIJO
  - INDIVIDUALIZACIJO
  - PERSONALIZACIJO
- Zakaj?
- Kaj je bilo diferencirano ... personalizirano?

# KAJ je bilo diferencirano/**modificirano**?



- Učno OKOLJE:
  - Učne strategije/učni dialog, dejavnosti, materiali, viri, vodenje, odgovornost ...
- učne **VSEBINE**:
  - Vsebine, učni materiali, viri , naloge , vprašanja ...
- Učni PROCES:
  - Navodila za delo, način učenja /ravni mišljenja, vrste vprašanj, vrsta interakcije, učni tempo, način predstavitve in ponazoritve (različni zaznavni in učni stili) ...
- Učni **IZDELKI/REZULTATI/DOSEŽKI**:
  - Vrste dosežkov/rezultatov, rok izvedbe, npr. napoved vremena za konkretne dneve, vrsta evalvacije, npr. samo-evalvacija in evalvacija s strani porabnika (Farmer 1996)



# KAJ in KAKO diferencirati, individualizirati, **personalizirati**?



## KAJ oz. kateri DIDAKTIČNI elementi?

- Učno OKOLJE:
  - Učne strategije/učni dialog, dejavnosti, materiali, viri, vodenje, odgovornost ...
- **Učne VSEBINE:**
  - Vsebine, učni materiali, viri, naloge, vprašanja ...
- Učni PROCES:
  - Navodila za delo, način učenja /ravni mišljenja, vrste vprašanj, vrsta interakcije, učni tempo, način predstavitve in ponazoritve (različni zaznavni in učni stili) ...
- Učni **I**ZDELKI/REZULTATI/DOSEŽKI:
  - Vrste dosežkov/rezultatov, rok izvedbe, npr. napoved vremena za konkretne dneve, vrsta evalvacije, npr. samo-evalvacija in evalvacija s strani porabnika (Farmer 1996)

## KAKO oz. način modifikacije?

- Bolj ali manj **vodeno**, individualni/skupinski/plenarni **pouk in učenje**, enostavni/kompleksni **učni materiali in viri**, ustne/vizualne/avditivne/taktilne **učne dejavnosti**
- Konkretno/abstraktno, enostavno/kompleksno, predmetno/medpredmetno, avtentično/neavtentično, enotno/različno **vsebine**, učni materiali, viri, naloge, vprašanja ...
- Zaprta/odprta/enostavna/sestavljena **vprašanja in navodila**, plenarna/skupinska/parna **interakcija**, reproduktivno/produktivno/ustvarjalno, metakognicijsko **učenje**, počasni/srednji/hitri **tempo**, raznovrstnost **učnih dejavnosti** (učni/zaznavni stil), učnih ponazoril ...
- Avtentičnost/neavtentičnost **učnih problemov/izzivov**, učnih rezultatov, enotnost/različnost **predstavitev**, časa, rokov ...



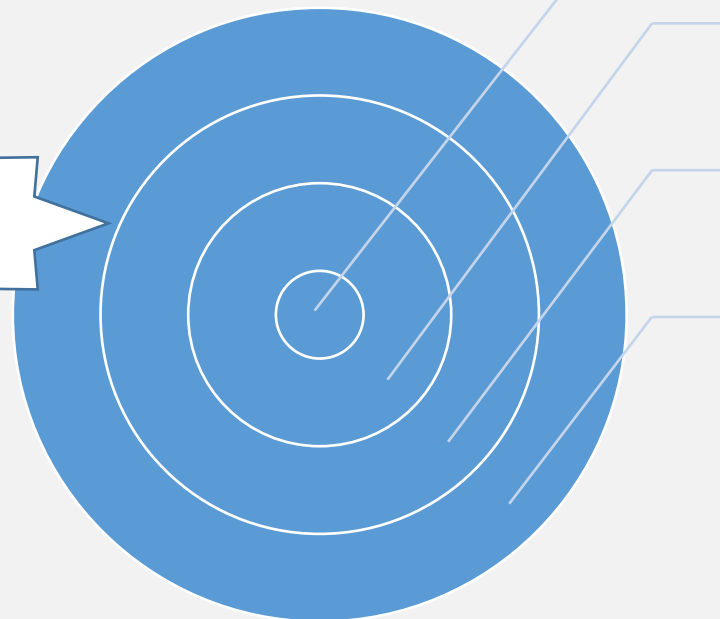
# KAKO učinkovito uresničevati dif., ind. in **perosonalizacijo?**



- NOTRANJA diferenciacija  
**Koncentrični model diferenciacije**

(O'Brien, Guiney 2001, str. 15)

**IP**  
Personalizirano  
učenje

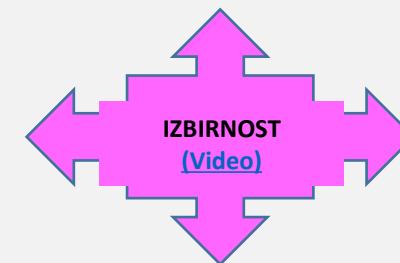


**TEMELJNO/JEDRNO** znanje in spretnosti za vse učence

**ZNANJE** in **SPRETNOSTI** za večino učencev

**RAZŠIRJENO** znanje in spretnosti za učno zmožnejše učence, za učence z več predznanja

...  
**PRILAGOJENO** znanje in spretnosti za učence s PP



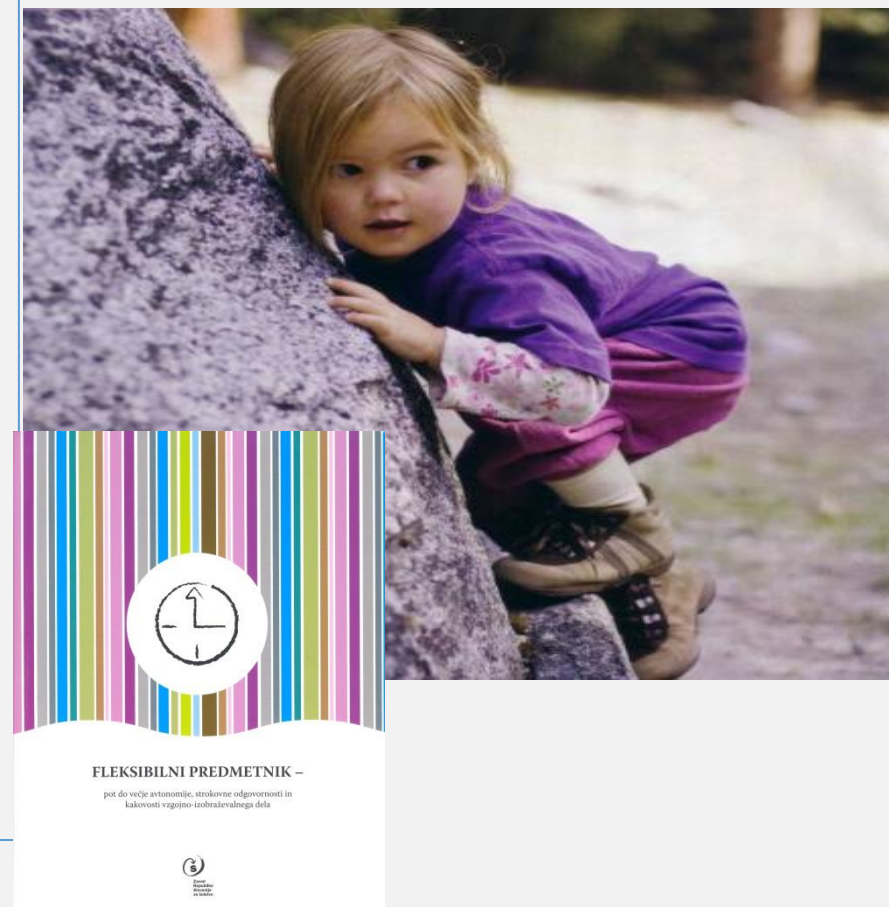
# KAKO se torej približati posameznemu učencu?



- **Personalizacija** predstavlja **skupne cilje** za visoko kakovost:
  - omogočiti **dvigovanje standardov** na način, kjer sta poučevanje in učenje usmerjena v **zmožnosti in interese učencev** ter **odpravljanje ovir** za učenje.
- V **središče** postavimo **učenca**:
  - ga vključimo v **načrtovanje učenja** (zavedati se vzrokov učenja);
  - spodbudimo njihov **osebni razvoj** (načrtovanje izobraževalnih ciljev – samouresničevanje, samoudejstvovanje ...)
  - spodbudimo razvoj **učnih zmožnosti** in povežemo njegovo **ustvarjalnost** ter **socialne veščine**.
  - povežemo **način učenja s potrebami** vsakega posameznega učenca ....

**Konkretni primeri** za delo v razredu:

Lorber, M. (2008). *Slovenščina po meri učenca*. V: Nolimal, F. et al. *Fleksibilni predmetnik - pot do večje avtonomije, strokovne odgovornosti in kakovosti VI dela*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, str. 299-309.



# „Perspektivne“ DIDAKTIČNE strategije za uresničevanje notranje/koncentrične diferenciacije



**NA UČENCA**



**Koncentrična učna DIFERENCIACIJA**

**OSREDOTOČEN POUK**

## LITERATURA:



- Cowley, S. (2003). Guerilla Guide to Teaching. London, New York: Continuum.
- Hopkins, D. (2007). Vsaka šola, odlična šola: razumeti možnosti systemskega vodenja. Ljubljana: Državni izpitni center.
- Nolimal, F. (2012). Učna diferenciacija v teoriji in praksi osnovne šole: V: Bezić, T. et al. Vzgojno-izobraževalno delo z nadarjenimi učenci osnovne šole. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, str. 98–114.
- Nolimal, F. et al. (2011). Fleksibilni predmetnik – priložnost za izboljšanje VI dela šol. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- **Nolimal, F. (2010b). Modeli učne diferenciacije in individualizacije v teoriji, zakonodaji in praksi slovenskih osnovnih šol. Šolsko svetovalno delo, let. XIV, številka 3/4, str. 17 – 30.**
- Nolimal, F. (2010). Učna diferenciacija v teoriji in praksi osnovne šole. Razredni pouk, ..
- **Odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci (1999), sprejet na 25. seji SSSI RS.**
- Strmčnik (1993). Učna diferenciacija in individualizacija v naši osnovni šoli. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.
- Strmčnik (2001). Didaktika. Osrednje didaktične teme. Ljubljana: znanstveni inštitut filozofske fakultete.
- Tomlinson, C. A. (2001). How to differentiate instruction in mixed-ability classroom. Alexandria: ASCD (Association for Supervision and Curriculum Development).
- **Učne težave v OŠ: koncept dela (2008). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.**
- Westwood (2007). Common sense methods for children with special educational needs. New York: Rutledge.